

Handläggare

Joanna Millares Rosell
Telefon: 08-508 25 402

Till

Socialnämnden
2016-12-13

Revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslaget till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd.
2. Ärendet överlämnas för vidare beslut till kommunfullmäktige.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Gällande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd genomgick en översyn och beslutades av kommunfullmäktige 2014-05-05. Socialnämnden fick i uppdrag i budget för 2015 att genomföra en översyn av befintliga riktlinjer. Utgångspunkten i översynen har varit de uppdrag som specificerats i budgeten för 2015. Översynen har även inneburit att i möjligaste mån ta bort skrivningar som redan framkommer i andra dokument, så som Socialstyrelsens handböcker, och istället göra hänvisningar till berörda dokument. Tjänsteutlåtandet innehåller en kortfattad redogörelse av förändringarna.

Bakgrund

Riktlinjerna för handläggningen av ekonomiskt bistånd innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och utgår från lagstiftning, rättspraxis och beslut om tillämpningar i kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen. Syftet med riktlinjerna är likabehandling i staden när det gäller bidragsnivåer, krav på den enskilde och insatser som erbjuds från socialtjänstens sida. Riktlinjerna ska samtidigt ge stöd och vägledning i arbetet.

Nuvarande riktlinjer genomgick en översyn och beslutades av kommunfullmäktige 2014-05-05.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och samråd har skett med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 9 december 2015.

Under 2016 har tillägg gjorts då bland annat ny lagstiftning tillkommit med relevans för på området. Juridiska avdelningen har gjort en ny granskning under hösten 2016.

Föreslagna förändringar i korthet

Ändringar i SoL 4 kapitlet 1 §

Under sommaren 2016 infördes en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) SoL, som förtydligar kravet på den enskilde att stå till arbetsmarknadens förfogande. I propositionen till den nya lagen har man även förtydligat vilka skäl som kan vara godtagbara för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande. Denna information har lagts till under avsnittet om arbetslösa.

Utländska medborgare

Översynen har inneburit en revidering av avsnittet som berör utländska medborgare. Avsnittet har förtydligats med särskilt fokus på bistånd till papperslösa barn. Avsnittet har även kompletterats med information gällande ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). I korthet innebär förändringen i LMA att vuxna personer utan barn inte längre har rätt till ersättning enligt LMA när de fått beslut om avvisning eller utvisning. Det har även införts en tillfällig lag som innebär att skyddsbehövande inte längre får permanent uppehållstillstånd utan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på tre år alternativt 13 månader beroende på graden av skyddsbehov. Dessa lagförändringar har förts in i riktlinjerna.

Hemmaparande barn och ungdomar som går i skolan har enligt 4 kap 1a § SoL rätt att behålla en del av inkomster för arbete. Socialstyrelsens har kommit med ett förtydligande att denna beräkning inte gäller ensamkommande flyktingbarn som saknar en förälder med försörjningsplikt. De omfattas istället av 4 kap 1b § SoL, jobbstimulansen. Riktlinjerna har reviderats utifrån detta.

Personer med långvarigt behov av bistånd

En större andel av personerna som uppbär ekonomiskt bistånd har ett långvarigt behov av bistånd. Utgångspunkten har varit Socialstyrelsens definition som avser personer som har fått bistånd minst tio månader under kalenderåret. Handläggningsprocessen skiljer sig inte vid kortvarigt eller långvarigt behov av ekonomiskt bistånd däremot är det av särskild vikt att beakta att deras behov kan se anorlunda ut. Ett eget avsnitt har därför lyfts in gällande personer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd där barnfamiljer i denna situation ska särskilt uppmärksammas.

Rehabiliteringsprocessen

I budgeten för 2015 fick socialnämnden i uppdrag att utveckla arbetet med personer som är sjukskrivna och nollklassade. Inom ramen för det så har ett avsnitt rörande personer som har en nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom reviderats. En tydligare rehabiliteringsprocess har lyfts in med t.ex. en hänvisning till Försäkringskassan ansökan för samordning av rehabiliteringsinsatser.

Barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser

Inom ramen för budgetuppdraget från 2015 kring barnperspektiv, barnkonsekvensanalyser och att tala med barn startade socialförvaltningen projektet ”Barnperspektiv inom ekonomiskt bistånd”. Projektet pågick under april 2015 till april 2016. Arbetet har genomförts tillsammans med representanter från stadsdelsförvaltningarna och ett stödmaterial ”Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd” har tagits fram. Stödmaterialet är tänkt som ett stöd för socialsekreterarna och som ett komplement till det reviderade avsnitt som finns i riktlinjerna. I stödmaterialet beskrivs bland annat:

- Hur barnens situation och behov kan kartläggas vid handläggningen av ekonomiskt bistånd
- Vad barnperspektiv innebär inom ekonomiskt bistånd
- Att tala med föräldrarna om barnets situation och behov. En avvägning för när det kan finnas skäl till att tala direkt med barnet.
- En mall för barnkonsekvensanalys
- Dokumentation av barnkonsekvensanalys

- Implementering av arbetet med barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser

Bistånd till fritidsaktiviteter för barn

Fritidspengen för barn som lever i familjer togs bort i januari 2016 och ersatts med en höjning av riksnormen för barn. I riktlinjerna har även ett särskilt avsnitt rörande bistånd till fritidsaktiviteter för barn lyfts in.

Sommarlovspeng

I budgeten för 2016 fick socialnämnden i uppdrag att utreda möjligheten till en sommarlovspeng för barnfamiljer. Förslag till utformning av sommarlovspengen har utarbetats och i budgeten för 2017 har det beslutats om införande av sommarlovspeng. Riktlinjerna kompletteras därför med sommarlovspengen och anvisningar för handläggning av detta.

Bistånd till dator och bredband för barn som går i skolan

Avsnittet rörande bistånd till bredband för barnfamiljer har reviderats och omfattar även bistånd till dator.

Frånvaro från t.ex. jobbtorget

Sedan tidigare har det funnits ett undantag för föräldrar att kunna vara lediga från jobbtorget med sina barn fyra veckor under sommaren. I budgeten för 2016 utökades målgruppen till att gälla alla deltagare på jobbtorget och stadsdelarnas arbetsmarknadsinsatser. Frågan har utretts i samråd med juridiska som bedömt att det står i strid med de grundläggande principerna i socialtjänstlagen om rätten till ekonomiskt bistånd. Det finns ingen rättspraxis som ger stöd för att alla ska ha rätt till ledigt utan rätten till semester regleras mellan arbetsgivare och arbetstagare. Utifrån principen om barnets bästa föreslås däremot att staden behåller undantaget för föräldrar att vara lediga med sina barn.

Studerande

Socialnämnden har haft i uppdrag, tillsammans med Arbetsmarknadsnämnden, att utreda införande av prova-på-studier inom ekonomiskt bistånd. Utredningen har genomförts utanför översynen av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Beslut om införande av prova-på-studier under en testperiod om två år har fattats av kommunfullmäktige under våren 2016 och riktlinjerna för prova-på-studier ligger därför utanför riktlinjerna för ekonomiskt bistånd.

Bistånd till hyresdel

Avsnittet rörande hyresdel vid hushållsgemenskap har tidigare varit uppdelat i olika grupper men har reviderats med utgångspunkt i Socialstyrelsens handbok.

Bilagor

1. Handläggning av ekonomiskt bistånd - Riktlinjer